

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук, професора,

Ковтуненко Ксенії Валеріївни

на дисертаційну роботу Жук Лілії Володимирівни

«ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»,

**подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ

Ринкова розбудова національної економіки України супроводжується постійним загостренням конкуренції, яка охоплює не тільки виробничу, але й інші сфери, зокрема, сферу вищої освіти. Основними причинами цього є, по-перше, велика кількість закладів вищої освіти в Україні (станом на початок 2018/19 навчального року в Україні нараховувалось 652 заклади вищої освіти, з них 282 (це 43%) – це університети, академії та інститути. Окрім цього, на ринок починає виходити все більше закладів вищої освіти приватної власності, які завдяки своїй мобільності, розвиненій матеріально-технічній базі і, в деякій мірі більш гнучкій ціновій політиці, забезпечують поступове збільшення своєї частки на ринку освітніх послуг. З 282 закладів вищої освіти України (університетів, академій, інститутів) – 74% - це державні заклади вищої освіти, а 26% - приватні. По-друге, скорочення бюджетного фінансування вищої освіти і державного замовлення вимагає від закладів вищої освіти постійного пошуку інших джерел залучення фінансових ресурсів, а отже зумовлює посилення боротьби за вступників та конкуренцію з іншими закладами вищої освіти. По-третє, ситуація на вітчизняному ринку освітніх послуг з кожним роком стає все більш напруженою у зв'язку з прогнозованим демографічним спадом, тому боротьба за вступника стає особливо гострою.

За таких умов все більш актуальним стає забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти. Для оцінювання рівня їхньої конкурентоспроможності використовують різноманітні прийоми статистики та економіко-математичного моделювання, одним серед яких є метод рейтингових оцінок. Методиками оцінювання найвпливовіших міжнародних та вітчизняних рейтингів (зокрема, Times Higher Education, QS) передбачено аналізування діяльності закладів вищої освіти за сукупністю критеріїв, які охоплюють найважливіші напрями їхньої діяльності, й визначальний внесок серед них становлять показники, пов'язані з науковою і науково-технічною діяльністю.

З огляду на зазначене вище, розвиток наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення її результативності є дієвим інструментом забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти вітчизняному у міжнародному науково-освітньому просторі, а тема дисертаційної роботи Жук Л.В. є актуальною та виконана відповідно до першочергових потреб вітчизняних закладів вищої освіти щодо вирішення проблеми формування концептуальних теоретико-методологічних та прикладних засад розвитку наукової і науково-технічної діяльності, удосконалення підходів до діагностування, аналізування та оцінювання результативності наукової і науково-технічної діяльності, мотивування наукових і науково-педагогічних працівників до наукової і науково-технічної діяльності, обґрунтування та формування стратегій розвитку наукової і науково-технічної діяльності як чинника досягнення цілей закладів вищої освіти.

ЗВ'ЯЗОК ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ІЗ НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ ТА ТЕМАМИ

Дисертаційне дослідження відповідає пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки, визначеним Законом України на період до 2020 р., та пріоритетним тематичним напрямкам наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року, визначеним Постановою Кабінету Міністрів України («Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави»). Науково-дослідні роботи проведено на кафедрі менеджменту і міжнародного підприємництва «Формування та розвиток систем наукових досліджень у вищих навчальних закладах», номер державної реєстрації 0117U003812 (в межах науково-дослідної роботи автором розроблено концептуальні основи формування та розвитку систем наукової і науково-технічної діяльності в університетах, декомпозицію системи наукової і науково-технічної діяльності за підсистемами в межах різних ознак), «Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації та євроінтеграції», номер державної реєстрації 0117U001462 (автором обґрунтовано необхідність провадження наукової і науково-технічної діяльності як одного з ключових чинників розвитку міжнародної співпраці в умовах глобалізації), а також на кафедрі зовнішньоекономічної та митної діяльності «Проблеми формування систем менеджменту в умовах європейської інтеграції», номер державної реєстрації 0118U000346, (автором проаналізовано змістове наповнення поняття системи). Результати та висновки проведеного дослідження дисертант використала у міжнародному проекті за участю Національного університету «Львівська політехніка» КА107, який фінансувався Європейським союзом в межах програми Erasmus+ (дисертантом запропоновано методологічні положення з комплексного оцінювання наукової діяльності на засадах симптоматичної діагностики; підтверджено довідкою № 67-50-199 від 7 червня 2019 р.).

СТУПІНЬ ОБҐРУНТОВАНOSTІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ ТА ВИСНОВКІВ, СФОРМУЛЬОВАНИХ У ДИСЕРТАЦІЙНІЙ РОБОТІ

З метою виконання поставлених завдань дисертантом опрацьовано істотну кількість статистичного матеріалу у предметній сфері, ретельно вивчено нормативно-правову базу за тематикою дисертації, обґрунтовано економетричні методи оцінювання систем наукової і науково-технічної діяльності ЗВО тощо. Про важливість проблематики дисертаційної роботи свідчить низка впроваджень її результатів (с. 29-30). Важливим аспектом дисертації є обґрунтування різниці між дефініціями «наукова» і «науково-технічна діяльність» (с. 46-47, розділ 1), що досі викликало в наукових колах непорозуміння. Характеризуються обґрунтованістю методологія симптоматичної діагностики системи ННТД університету (с. 214, розділ 3), систематизація критеріїв преміювання науково-педагогічних та наукових працівників ЗВО (с. 280, розділ 4) тощо.

Під час розроблення положень дисертації та обґрунтування висновків Жук Л.В. застосувала загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, що дало їй змогу доказати початково встановлені гіпотези та аргументувати положення новизни. Серед застосованих у дисертаційному дослідженні слід виокремити такі методи: теоретичного узагальнення, які використано при обґрунтуванні важливості та актуальності проведеного дослідження, наукової абстракції (використано при визначенні мети, завдань і формулюванні висновків), системний метод (при формуванні систем наукової і науково-технічної діяльності, вивченні сутності внутрішнього організування системи та дослідженні функцій система та її компонентів), структурно-логічного аналізу (для побудови моделей взаємодії підсистем системи наукової та науково-технічної діяльності, а також концептуальної моделі системи наукової і науково-технічної діяльності), аналізу та синтезу – для дослідження результатів наукової та науково-технічної діяльності вітчизняних університетів, визначення репрезентативних індикаторів для проведення симптоматичної діагностики) та інші методи.

Високий рівень обґрунтованості та достовірності наукових положень та висновків підтверджено використанням результатів дослідження у діяльності:

– Комітету з питань науки і освіти Верховної ради України (довідка №04-23/15-24 від 07.05.2019 р.);

– Міністерства освіти і науки України (положення та результати дисертаційної роботи щодо типологізації систем наукової і науково-технічної діяльності застосовано для порівняльного аналізу наукової результативності закладів вищої освіти, а репрезентативні індикатори – для діагностування стану систем наукової діяльності закладів вищої освіти, довідка №1/11-7180 від 05.08.2019 р.);

– Київського національного університету імені Тараса Шевченка (розвинуті автором концептуальні підходи до формування, оцінювання і розвитку систем наукової і науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти застосовано в діяльності університету: застосування пропонованих

підходів, а також використання методології симптоматичної діагностики дали змогу здійснити об'єктивне оцінювання результатів наукової і науково-технічної діяльності університету, а також сформулювати логічні та обґрунтовані рішення щодо її удосконалення, довідка № 056/230 від 04 квітня 2019 р.);

– Національного університету біоресурсів та природокористування (основні висновки та рекомендації дисертаційної роботи щодо концептуальних підходів до формування, оцінювання і розвитку систем наукової та науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти використано в діяльності університету; апробація основних положень з формування стратегії наукової і науково-технічної діяльності продовжується під час стратегічного планування розвитку університету, довідка №0899 від 05 квітня 2019 р.);

– Львівського національного університету імені Івана Франка (запропоновані в дисертаційному дослідженні індикатори, які відображають найважливіші напрями провадження наукової і науково-технічної діяльності, дали змогу ідентифікувати наявні проблеми у цій сфері, потенційні загрози і ризики, а також напрацювати управлінські рішення щодо усунення проблем, запобігання загрозам та ризикам. Методологічні положення з формування, оцінювання та управління системами наукової і науково-технічної діяльності застосовано при формуванні аналітичних матеріалів щодо наукової результативності університету та методичних розробок з удосконалення наукової діяльності, довідка № 1581-Н від 02 травня 2019 р.);

– Запорізького національного технічного університету (запропоновані автором положення з побудови стратегій враховано при стратегічному плануванні університету в сфері наукової і науково-технічної діяльності; пропоновані ключові показники результативності наукової й науково-технічної діяльності використано при оцінюванні наукової результативності наукових підрозділів університету та науково-педагогічних і наукових працівників, довідка № 39-03/1217 від 04.04.2019 р.);

– Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (запропонований метод формування рейтингу публікаційної активності використано для оцінювання наукової результативності наукових та науково-педагогічних працівників університету; отримані результати дали змогу здійснити порівняльний аналіз діяльності працівників та оцінити їхній внесок у загальні показники університету, довідка №46-40-80 від 03.04.2019 р.);

– Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (методологічні засади симптоматичної діагностики, запропонованої у дисертаційному дослідженні, використано при оцінюванні результативності наукової діяльності університету, що дало змогу виявити сильні та слабкі сторони, ризики та можливості університету, а також сформулювати системне уявлення про закономірності розвитку університету в сфері наукової і науково-технічної діяльності та використати їх при прийнятті управлінських рішень, довідка № 2/28-868 від 08.04.2019 р.);

– Вінницького технічного університету (запропоновану сукупність інформаційних показників та індикаторів, які відображають основні аспекти наукової діяльності в університетах, використано для оцінювання наукової результативності підрозділів та працівників, довідка № 15-71 від 02.04.2019 р.).

СТРУКТУРА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Робота складається з анотації, вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 481 сторінку, в тому числі основний її зміст викладено на 378 сторінках. Робота містить 53 таблиці, 43 рисунки, 4 додатки і список використаних джерел із 529 найменувань.

Дисертаційна робота Жук Л.В. є цілісною та завершеною, виконана чітко та послідовно, характеризується науковим стилістичним наповненням та логічністю викладення.

НАУКОВА НОВИЗНА РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ

Наукові положення дисертаційного дослідження Жук Л.В. сформульовані автором самостійно та відображають особистий внесок дисертанта в розвиток економічної науки та її галузі – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). В поданій дисертації сформульовано та обґрунтовано ряд положень, висновків, пропозицій, які відзначаються науковою новизною та мають практичну спрямованість.

Наукова новизна роботи викладена автором послідовно і системно. Особливо слід відзначити те, що, адаптація системного підходу та застосування методології системного аналізу до наукової і науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти уможлиблюють вирішення комплексної проблеми формування та розвитку наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення підготовки та прийняття логічних та науково обґрунтованих рішень з метою підвищення її результативності. Застосування отриманих результатів дасть змогу реалізовувати управлінські дії, зорієнтовані на досягнення цілей, поставлених перед закладом вищої освіти, щодо забезпечення якості вищої освіти та конкурентоспроможності результатів наукових досліджень на міжнародному та національному ринках освітніх і наукових послуг.

В дисертаційній роботі розглянуто сучасні підходи до тлумачення термінів “наукова діяльність” та “науково-технічна діяльність” й встановлено взаємозв'язок між ними. На основі аналізування існуючих визначень автор запропонувала уточнити формулювання терміна «науково-технічна діяльність» (с. 45-47 дисертації, с.11 автореферату), під яким слід розуміти діяльність, спрямовану на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки. Виокремлені сутнісно-змістові ознаки науково-

технічної діяльності можуть бути використані під час законопроектної роботи (відображено у працях № 1, 4, 9 автореферату).

Дисертант запропонувала структурну декомпозицію системи наукової і науково-технічної діяльності (за ознаками функціональної спрямованості; управління, забезпечення) (с. 110-112 дисертації, с.11-13 автореферату). Розроблення декомпозиції системи дає змогу сформувавши уявлення про внесок кожної з підсистем у кінцевий результат системи наукової і науково-технічної діяльності (відображено у працях № 1, 13, 28 автореферату).

Жук Л.В. розробила моделі взаємодії підсистем системи наукової і науково-технічної діяльності, виокремлених за ознакою забезпечення, між собою та з компонентами зовнішнього середовища (с. 124-173 дисертації; с.12-13 автореферату). Запропоновані моделі формують орієнтири для менеджерів закладів вищої освіти щодо сутнісного та функціонального наповнення наукової і науково-технічної діяльності ЗВО (відображено у працях № 1,13,19 автореферату).

Дисертантом розвинуто структуру підсистеми інформаційного забезпечення наукової та науково-технічної діяльності (с. 155-163 дисертації, с.13-14 автореферату). Жук Л.В. обґрунтувала сутність кожного із компонентів підсистеми інформаційного забезпечення та його роль у провадженні наукової і науково-технічної діяльності. Унаочнення структури підсистеми інформаційного забезпечення дає змогу забезпечувати систему управління ЗВО (відображено у працях № 1,13,19 автореферату).

В дисертаційному дослідженні побудовано концептуальну модель системи наукової та науково-технічної діяльності (с. 173-175 дисертації, с.14-15 автореферату). Наявність концептуальної моделі дає змогу сформувавши комплексне уявлення про систему наукової та науково-технічної діяльності, її процес та склад за компонентами і взаємозв'язками, а також реалізовувати управлінські дії, зорієнтовані на досягнення поставлених перед ЗВО цілей (відображено у працях № 1, 9, 13, 19, 27 автореферату).

Удосконалено типологізацію систем наукової та науково-технічної діяльності (с. 176-195 дисертації; с.14-15 автореферату); сукупність систем наукової та науково-технічної діяльності закладів вищої освіти класифіковано за такими ознаками: галузевою спрямованістю університету, кількістю суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, джерелами фінансування наукової та науково-технічної діяльності, за ступенем складності організаційної структури науково-дослідної частини, за розвиненістю наукової інфраструктури, за територіальним охопленням ринку наукової і науково-технічної продукції. Типологізація закладів вищої освіти дає змогу здійснювати обґрунтований відбір закладів вищої освіти для порівняльного аналізування їхньої наукової результативності (відображено у працях № 1, 14 автореферату).

Дисертант розвинула систематизацію критеріїв для преміювання науково-педагогічних та наукових працівників за наукові досягнення (с. 276-280 дисертації, с.20 автореферату); запропоновані критерії дають змогу сформувати системи мотивування науково-педагогічних та наукових працівників, які відповідають сучасним вимогам (відображено у працях № 1, 21 автореферату).

Автор розвинула інструментарій моделювання фінансово-економічної результативності системи наукової та науково-технічної діяльності, побудувавши багатofакторні регресійні моделі залежностей таких ознак, як обсяг надходжень до загального та спеціального фондів бюджету університету за рахунок виконання наукових досліджень і розробок, а також в межах КПКВК 2201160 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики» від вибраних пояснювальних змінних (с. 291-304 дисертації, с.22-25 автореферату). Розроблені моделі є інструментом управління щодо залучення фінансування до загального та спеціального фондів бюджету університету (відображено у працях № 1, 15 автореферату).

В дисертаційній роботі (с. 350-381 дисертації, с.25-26 автореферату) розвинуто положення з формування та використання стратегії наукової і науково-технічної діяльності; застосування пропонованого інструментарію дасть змогу керівникам інституційного рівня управління закладів вищої освіти творчо вибудовувати ефективну політику наукової і науково-технічної діяльності та вживати заходів щодо її реалізування (відображено у працях №1,16,17,18,33 автореферату).

ТЕОРЕТИЧНА ТА ПРАКТИЧНА ЦІННІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ

Теоретична цінність отриманих результатів полягає в уточненні термінологічного апарату у сфері наукової і науково-технічної діяльності та обґрунтуванні методологічних засад формування та розвитку систем наукової і науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти.

Практичне значення отриманих результатів полягає, зокрема, у розробленні методичних рекомендацій з комплексного оцінювання наукової результативності закладів вищої освіти, визначенні підходів та принципів оцінювання, формуванні системи показників та індикаторів, удосконаленні інструментарію мотивування наукових і науково-педагогічних працівників на засадах оцінювання їхньої публікаційної активності, удосконаленні інструментарій моделювання фінансово-економічної результативності системи наукової та науково-технічної діяльності тощо, розвитку теоретичних положень з розроблення стратегій розвитку наукової та науково-технічної діяльності як інструментарію управління закладами вищої освіти.

Розроблені дисертантом положення та висновки використано як на макрорівні – в діяльності Комітету з питань науки і освіти Верховної ради України, Міністерства освіти і науки України, так і на мікрорівні (в університетах).

Теоретико-методичні розробки, одержані в процесі проведення дисертаційного дослідження, впроваджені у навчальний процес Національного університету “Львівська політехніка” та мають практичне застосування при викладанні дисциплін: “Діагностика адміністрування та результатів бізнесу”, “Стратегічний менеджмент”, “Проектний менеджмент” для студентів

спеціальності 073 “Менеджмент” спеціалізації “Управління інноваційною діяльністю” та “Бізнес-адміністрування” (довідка №67-01-793 від 16.04.2019). Положення та висновки дисертаційної роботи, в яких автор проаналізувала глобальні тренди та національні тенденції у сфері вищої освіти та наукової та науково-технічної діяльності, сформулювала завдання, заходи, очікувані результати, а також ключові показники результативності виконання стратегічного плану в межах стратегічної цілі Львівської політехніки “Вийти на перше місце серед вітчизняних університетів за обсягом виконаних міжнародних грантів”, використано при розробленні стратегічного плану розвитку Національного університету “Львівська політехніка” до 2025 р., ухваленого вченою радою університету від 26 березня 2019 р., протокол №53 (довідка №67-01-892 від 26.04.2019). Сформульована в дисертаційній роботі методика формування рейтингів науково-педагогічних та наукових працівників за індексом публікаційної активності, що розраховують як середньозважену кількість наукових публікацій (монографій, статей, матеріалів конференцій) за визначений період, використовується для щорічного моніторингу наукової публікаційної активності штатних науково-педагогічних, наукових працівників, докторантів та аспірантів Національного університету «Львівська політехніка» (довідка №68-50-221 від 02.07.2019). Запропоновані автором критерії для преміювання науково-педагогічних та наукових працівників за наукову результативність використано при удосконаленні Положення про матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних, наукових та інженерно-технічних працівників і докторантів Національного університету «Львівська політехніка» (довідка №67-01-1465 від 24.07.2019).

ПОВНОТА ВИКЛАДЕННЯ В ОПУБЛІКОВАНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЯХ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ТА ВИСНОВКІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Теоретико-методологічні положення, висновки та методико-практичні рекомендації дисертаційної роботи, у тому числі й ті, що відображають елементи наукової новизни, повною мірою висвітлені у 33 наукових працях автора, серед яких – одна одноосібна монографія, 20 статей у фахових виданнях України, з них 5 – у виданнях, індексованих наукометричними базами, 7 тез доповідей на наукових і науково-практичних конференціях. Матеріали дисертації додатково відображені у п’яти інших публікаціях. Обсяг наукових праць є достатнім.

Кількість, обсяг, тематика та якість публікацій надають Жук Л.В. право на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за обраною спеціальністю.

ЗАУВАЖЕННЯ ТА ДИСКУСІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Навівши кваліфікаційні вимоги до працівників наукових підрозділів закладів вищої освіти (табл. 2.5, с.131-134), слід було б запропонувати

актуальні на сьогодні кваліфікаційні вимоги до посад науково-педагогічних та наукових працівників, зокрема, такі, як публікації у виданнях, що індексуються наукометричними базами даних.

2. Пропонуючи проведення моніторингу стану системи наукової і науково-технічної діяльності за сформульованими індикаторами (с.203-213 дисертації), слід було б більше уваги приділити сутності незалежного оцінювання внутрішнього середовища університету.

3. Аналізуючи перелік вітчизняних закладів вищої освіти – засновників або співзасновників періодичних наукових видань, внесених у наукометричні бази Scopus та/або Web of Science (табл.2.15, с.185-189 дисертації), можна було б сформулювати пропозиції щодо механізмів розширення цього переліку для інших університетів.

4. Розробивши методику розрахунку індекса публікаційної активності (с. 288-291 дисертації), слід було б більше уваги приділити обґрунтуванню коефіцієнтів вагомості виду публікації (табл. 4.7, с.290 дисертації), використовуючи результати практичного використання.

5. В розроблених економіко-математичних моделях (табл. 4.10, с.303) доцільно було б здійснити перевірку впливу інших чинників (наприклад, кількості монографій, захищених об'єктів права інтелектуальної власності тощо) на обрані результатні змінні – зокрема, обсяг фінансових надходжень до загального фонду бюджету ЗВО за виконання фундаментальних та прикладних досліджень, що фінансуються з державного бюджету МОН України за КПКВК 2201040 (y_1), а також обсяг фінансових надходжень до спеціального фонду бюджету ЗВО за виконання наукових досліджень і розробок у межах господарських договорів (y_2).

6. Розробивши систематизацію можливих стратегій, необхідних для ефективного функціонування сучасних закладів вищої освіти (рис.5.3, с.352 дисертації), слід було б також додати такі стратегії як, стратегію мотивування науково-педагогічних та наукових працівників, та стратегію формування перспективних наукових напрямів.

7. Досліджуючи показники оцінювання наукового потенціалу та результативності Львівської політехніки за науковими напрямами “Технічні науки” і “Математичні науки та природничі науки” (табл.5.10, с.367 дисертації), доцільно було б формалізувати ці показники, що сприяло б ефективнішому використанню цих підходів іншими університетами.

В цілому, зазначені зауваження не впливають на позитивне враження від дисертаційного дослідження, рівень наукової значущості та практичної цінності.

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ДИСЕРТАЦІЇ ТА ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота Жук Л.В. «Формування та розвиток систем наукової і науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти» виконана за актуальною тематикою, сформована на високому науково-теоретичному рівні, отримані результати характеризуються науковою новизною та мають теоретичну і

практичну цінність. В дисертаційній роботі вирішено важливу теоретичну та практичну проблему розроблення концептуальних, методологічних та прикладних положень з формування та розвитку систем наукової та науково-технічної діяльності закладів вищої освіти України.

Зміст роботи відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Матеріали кандидатської дисертації в опонованій роботі не використовувались.

Автореферат дисертації належним чином відображає основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи, та є ідентичним за структурою та змістом. Автореферат та дисертація за структурою відповідають вимогам, встановленим наказами Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Результати дисертаційної роботи опубліковано відповідно до вимог, встановлених наказом Міністерства освіти і науки України від 17 жовтня 2012 № 1112.

Отже, дисертаційна робота «Формування та розвиток систем наукової і науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та пп. 9,10,12, 13,14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, із змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. №656, а її автор – Жук Лілія Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,
доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри
менеджменту зовнішньоекономічної
та інноваційної діяльності
Одеського національного
політехнічного університету

К.В. Ковтуненко

Підпис д.е.н., проф. Ковтуненко К.В. засвідчую:

Вчений секретар

В. І. Шевчук